

Довбенко Світлана Юріївна —

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна.
Коло наукових інтересів: розвиток діалогічної культури вчителя, педагогічна майстерність. Автор понад 30 наукових і навчально-методичних публікацій.

e-mail: svitlana.dovbenko@pu.if.ua

Проконів Любов Миколаївна —

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки імені Богдана Ступарика ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ, Україна.

Коло наукових інтересів: робота зі студентською молоддю; розвиток освіти у сільських малочисельних школах; дослідження проблем застосування сучасних інноваційних технологій у закладах вищої освіти та проблеми малокомплектної школи в історії розвитку вітчизняної шкільної освіти. Автор понад 90 наукових і науково-методичних публікацій, з них 3 монографії (2 у співавторстві), понад 15 навчальних посібників.

e-mail: prk1@i.ua

DOI <https://doi.org/10.32405/2411-1317-2019-1-118-128>

УДК:37. 01. 37. 048.4: 37.

ОСОБЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ПЕДАГОГІКИ ПАРТНЕРСТВА В КАРПАТСЬКОМУ ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРИ

У статті обґрунтовані особливості впровадження педагогіки партнерства у Карпатському освітньому просторі як якісної характеристики, що актуалізується у контексті сучасної нової української школи. Впровадження ідей педагогіки партнерства посилюється через появу в суспільстві потреби в особистості, здатній реагувати на виклики сьогодення, усвідомлення необхідності спільної праці суб'єктів навчального процесу, забезпечення компетентнісних підходів до навчання і виховання. Стаття розкриває результати теоретичного та емпіричного дослідження, спрямованого на виявлення особливостей і основних підходів до впровадження педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору. Автори уточнюють основні принципи формування партнерської діяльності як ефективного інструментарію збереження сталого та поліпшення соціально-економічного розвитку унікальних територіальних місцевостей гірських регіонів. У статті виявлено результативні аспекти впровадження педагогіки партнерства у Карпатському освітньому просторі, що заснована на співпраці громадськості, учителів та учнів та відображає поліфункціональність діяльності всіх структур впливу і забезпечує ефективність роботи освітнього простору в цілому.

У дослідженні використано теоретичні методи, методи педагогічної реконструкції, фокусовані інтерв'ю, репрезентативне он-лайн-опитування на основі системи LimeSurvey, SWOT – аналіз оцінки сильних та слабких сторін закладу освіти. Отримані результати підтвердили результативність обраних шляхів упровадження педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі. Це дозволило суттєво підвищити рівні прояву педагогіки партнерства, а саме традиційне класно-урочне навчання замінити індивідуальним, використовувати інноваційні і нетрадиційні технології навчання; реалізувати компетентнісний, диференційований, особистісно-орієнтований, індивідуальний підходи, інноваційні технології навчання; планувати суб'єкт-суб'єктні способи отримання зворотного зв'язку; пропагувати загальнолюдські цінності.

Ключові слова: Карпатський освітній простір; педагогіка партнерства; гірські школи; малочисельні школи; суб'єктне навчання.

Постановка проблеми. У контексті створення нової української школи неабиякого значення набуває педагогіка партнерства, заснована на співпраці суб'єктів навчального процесу, як якісна характеристика сучасного закладу загальної середньої освіти. Педагогіка партнерства передбачає суб'єктність у відносинах між батьками, учителями і учнями; фахову, технологічну, інтерактивну, міждисциплінарну компетенції.

У контексті Концепції «Нова українська школа» педагогіка партнерства змінює філософію навчання – уперше ставить особистість на головне місце у соціумі. Як відомо, сучасна українська школа впродовж десятиліть зазнавала неперервних змін, реформування, трансформацій, зумовлених ідеологічними, соціально-економічними чинниками, потребами суспільства, дітей, батьків, перспективного пріоритетного розвитку країни з урахуванням провідних міжнародних тенденцій у сфері освіти [4].

Освітня система України прагне до євроінтеграції з Європою, що обумовлено не лише територіальним, геополітичним розташуванням, а й історичними зв'язками нашої держави. Європейський досвід розвитку освітніх систем показує, що школи України рухаються тим шляхом, який пройшли школи країн Європи. Тому досвід та ідеї педагогіки партнерства у Карпатському освітньому просторі не є унікальними.

Важливе місце сьогодні у Карпатському освітньому просторі відводиться вивченню особливостей роботи гірських, у тому числі й малочисельних, шкіл задля забезпечення якості освіти. Модернізація, трансформація надання якісних освітніх послуг у таких школах зможуть забезпечити компетентнісні підходи до навчання і виховання, привести до результативного виконання завдань сучасної освіти.

Важливими питаннями сучасного освітнього простору, які потребують вирішення, є недосконалість системи освіти, недостатня її зорієнтованість на формування здатності використовувати теоретичні знання у житті і практичній діяльності, відсутність єдиного державного моніторингу якості освітнього простору як основи для його подальшого розвитку.

У сучасній українській освітній системі існує окремий тип шкіл – гірська школа. Зокрема у 2017-2018 р. за даними статистики у чотирьох областях Карпатського регіону (Львівській, Івано-Франківській, Закарпатській, Чернівецькій) близько 33% шкіл надано статус гірських [6].

На сьогодні окреслюються суттєві територіальні відмінності якості загальної середньої освіти між гірськими сільськими школами та міськими закладами загальної середньої освіти, що відчувається і в гірському освітньому просторі Українських та Європейських Карпат.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наша держава долає ті ж труднощі, з якими зіткнулася європейська система освіти: зберегти гірську малочисельну школу за кошти держави неможливо. Позитивним у вирішенні цього питання є досвід країн близького зарубіжжя [8,10]. Гортаючи сторінки європейської історії, знаходимо докази значних досягнень в організації освіти в умовах гірського регіону [9].

Тому виникає потреба у дослідженні наявного досвіду. Дана розвідка є продовженням циклу публікації авторів [1, 5].

Формулювання цілей статті. Мета статті – висвітлити особливості та теоретичні й практичні підходи до реалізації педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору.

Завдання: 1) охарактеризувати сутність і структуру педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору задля збереження гірських малочисельних шкіл регіону; 2) уточнити основні принципи формування партнерської діяльності як ефективного інструментарію збереження сталого та поліпшення соціально-економічного розвитку унікальних територіальних місцевостей; 3) виявити результативні аспекти впровадження педагогіки партнерства у Карпатському освітньому просторі.

Для розв'язання завдань дослідження використано теоретичні методи: аналіз і систематизація психолого-педагогічної та навчально-методичної літератури з метою визначення стану й теоретичного обґрунтування проблеми педагогіки партнерства у сучасному Карпатському освітньому просторі; метод педагогічної реконструкції, який надає можливості відтворити педагогічні реалії впровадження педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору; соціологічні дослідження, фокусовані інтерв'ю за участю працівників шкіл Українського Карпатського освітнього простору, учнівського та батьківського активів, представників громади та влади; кількісне опитування працівників школи, батьків школярів, мешканців краю (репрезентативне он лайн–опитування на основі системи LimeSurvey); презентація підсумків дослідження, громадське обговорення результатів, спільне напрацювання практичних рішень та порад, спрямованих на реалізацію педагогіки партнерства у школах Карпатського регіону), SWOT–аналіз оцінки сильних та слабких сторін закладів освіти.

В експерименті взяли участь працівники шкіл, представники учнівського і батьківського активів 5 шкіл з 5 районів Івано-Франківської області, громади, влади (Верховинський район с. Великий Ходак, Долинський район с. Мислівка, Косівський район с. Річка, Рогатинський район с. Нижня Лишиця, м. Яремче, с. Вороненко). Загалом у перелічених населених пунктах проживає 3745 осіб (станом на 01.04.2017 р.). Чисельність працівників малих шкіл – 112; учнів – 363; класів – 30.

Вибірка опитування – 400 одиниць аналізу, пропорційно розподілених за квотами: статистичний обсяг населеного пункту, відсоткова частка працівників школи, відсоткова частка батьків, відсоткова частка учнів випускних класів. Статистичний аналіз даних проводився за допомогою методів описової статистики.

Виклад основного матеріалу. Закон України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» визначає критерії віднесення населених пунктів до гірських. До них належать суворі кліматичні умови, нерозвинута дорожньо-транспортна інфраструктура, система соціально-побутового обслуговування, освітня та медична сфери (2).

Серед основних проблем гірських шкіл Карпатського освітнього простору виокремлюють: монофункціональний розвиток сільських територій, збіднений ринок праці, трудову міграцію, низький рівень санітарно-гігієнічного стану багатьох гірських шкіл, критичний стан транспортної інфраструктури, відсутність стратегії розвитку сільських територій, конкретних планів урізноманітнення видів діяльності в гірських населених пунктах. Наявність значної кількості малочисельних шкіл зумовлює відсутність повного тижневого навантаження для вчителя, а отже незабезпечення виплати заробітної плати педагогічним працівникам у повному обсязі. Вимоги Закону України «Про публічні закупівлі» не дають змоги організувати гаряче харчування у малочисельних школах гірської місцевості. Відсутність провайдерів у віддалених гірських селах впливає на підключення швидкісного Інтернету.

Питання розвитку гірських регіонів стосується не лише України, а й її партнерів у Карпатському Єврорегіоні (Польща, Угорщина, Словаччина, Румунія). Існують соціальні довгострокові програми розвитку регіону Скандинавських гір (Норвегія, Швеція, Фінляндія), Піренеїв (Іспанія, Франція), Аппалачів (США). Можна чимало цікавих ідей використати, але

відставання у соціальній та матеріальній сферах не дають можливості у повній мірі впровадити позитивний досвід розвинутих держав світу [10].

У сучасній освітній ситуації різних країн існують проблеми збереження малих шкіл гірського регіону, однак різними є принципи збереження таких шкіл і освітня практика. Одним з важливих факторів, що впливають на збереження цих установ, є, перш за все, соціальні інституції, які активно функціонують на селі, звичайно, за умови, що демографічна ситуація у конкретному населеному пункті не буде погіршуватися [5].

Європейський досвід збереження шкіл у Карпатському освітньому просторі передбачає запровадження нових підходів до управління закладом освіти (партнерство, проектна діяльність, створення громадських організацій тощо); реалізацію дій з вирішення актуальних проблем школи та громади (волонтерські програми, надання послуг для дорослих, створення умов для дошкільної підготовки та ін.); надання допомоги і грантів для молодих педагогів, які готові працювати в регіонах; роботу на платформах дистанційної освіти [9].

У контексті реформування сучасної шкільної освіти особлива увага спрямовується на педагогіку партнерства, яка в умовах гір є чи не найраціональнішим джерелом виживання.

У психолого-педагогічній науці педагогіка партнерства розуміється як гуманна педагогіка (Ш. Амонашвілі); партнерська взаємодія в освіті (О. Коханова); педагогіка співпраці, толерантності (С. Моргун); професійна взаємодія (Н Шигонська). Вивченню проблеми розвитку педагогіки партнерства в освітньому середовищі сприяли: розуміння змісту партнерства як готовності і здатності до співпраці з однолітками та дорослими, що є показником вищої, розвинутої форми самоорганізації особистості (В. Моргун); специфіка вивчення особистості, яка саморозвивається (В. Ляудіс); інтерактивна взаємодія з учнями та зорієнтованість особистості на партнерство (В. Терещенко).

Проведене дослідження передбачало впровадження в практику роботи шкіл Карпатського освітнього простору основних принципів педагогіки партнерства, а саме :

- повага до особистості: сутність даного принципу педагогіки партнерства полягає в демократичному та гуманному ставленні до дитини (дитиноцентризм), забезпеченні її природних прав на власну гідність, на самоідентифікацію, на повагу до її бажання бути такою, якою вона є, а не такою, якою її хоче бачити вчитель; освіта має надавати однакового значення мистецтву, гуманітарним наукам та фізичній підготовці;
- доброзичливість і позитивне ставлення: учитель в умовах гірського простору – це взірць моральності, розвиненості почуттів, розуму, порядності, чуйності, поваги до людей, відповідальності;
- довіра у стосунках: успіх реформування освіти в значній мірі залежить від можливості створити атмосферу довіри між усіма учасниками освітнього процесу – громадою, учителями, учнями; адміністрацією шкіл і вчителями; громадськими організаціями, місцевою владою та школою. Важливими інструментами врегулювання і розвитку педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору є «інноваційні технології довіри», «соціальні мережі», моніторингові громадсько-контрольні органи [1];
- співпраця-взаємодія-порозуміння: установка на спілкування і співпрацю є основою взаємодії в «педагогіці партнерства» та виступає важливим фактором створення нового типу відносин, провідна роль в яких належить і учителю, і батькам, і учням у рівних частинах. Пов'язуємо це з виникненням взаємної потреби і зацікавлення трикутника «громада – учні – вчителі». Технологія співпраці передбачає ведення діалогу, уміння передбачати його результативність, планування стратегії співпраці;
- діалогічність-взаємодія-взаємоповага ґрунтуються на педагогічному оптимізмі, відкритості, щирості й природності у спілкуванні, сприйнятті учнів як партнерів, а батьків як колег, прагненні до взаєморозуміння і співробітництва. Саме спілкування сприяє виробленню у всіх учасників навчального процесу особистісних смислів, співтворчості, забезпечує ріст і розвиток особистості;

- розподілене лідерство (відповідальність за себе, право вибору та відповідальність за іншого): сучасна школа стає все більше активною, а тому виникає потреба в лідерах, які здатні чітко визначити та сформулювати місію, що сприятиме створенню атмосфери підтримки, розвитку і прогресу кожного учня. Розподілене лідерство передбачає формування рівноправних взаємин на кожному рівні: громада–школа; учитель–учень. Такі стосунки будуються на принципах довіри і відкритості, умінні розподілити власні повноваження між учнями та батьками. Таким чином створюється єдина громадська культурна організація. Розподілене лідерство передбачає рівноправні взаємостосунки між певними структурними складовими управління сучасною школою: методичними об'єднаннями, учнівським самоврядуванням та батьківським активом тощо;
- соціальне партнерство: вироблення навичок чіткого дотримання спільних домовленостей. Даний принцип базується на визначенні системи цінностей в організації спільної діяльності, співпраці і порозумінні між учасниками освітнього процесу, науково-методичному та інформаційному супроводі як батьків, так і громади;
- проведення діагностичних і маркетингових досліджень з метою визначення освітніх запитів і задоволення освітніх потреб батьків та учнів [3].

Партнерство є найвищою формою співробітництва, якої не можна набути автоматично. Спільна діяльність на засадах партнерства стає формувальною діяльністю, оскільки формує свідомість і самосвідомість людини, а також є необхідним етапом і внутрішнім механізмом індивідуальної діяльності. Партнерство постає як спосіб формування особистості, що полягає у пробудженні та розвитку реальних прагнень дитини до самовизначення, самореалізації та самоформування.

Основою запропонованої педагогіки партнерства виступає спілкування, взаємодія та співпраця між учителем, учнем і батьками. Об'єднані спільними цілями та прагненнями, вони є добровільними й зацікавленими співниками, рівноправними учасниками освітнього процесу, відповідальними за результат. Школа повинна ініціювати нову, глибоку залученість родини до побудови освітньої траєкторії дитини.

Проблема партнерства у педагогічній взаємодії є предметом досліджень багатьох науковців. Так, Н.Пов'якель розглядає психологічну готовність будь-якої соціальної структури до взаємодії у контексті необхідної передумови становлення партнерських відносин при вирішенні конфліктів. У цьому сенсі загальновідомими є міжнародні проекти, що здійснюють вивчення впливу педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору (STEAM – освіта тощо).

На основі вимог педагогіки партнерства нами був розроблений регіональний експериментальний науково-дослідницький проект «Малочисельна школа Карпатського регіону. Інноваційні підходи до функціонування та перспективи розвитку», який передбачав створення опорних наукових центрів на базі малочисельних гірських шкіл Карпатського освітнього простору. Метою проекту стала підтримка учнів малочисельних гірських шкіл у реалізації ключових компетенцій: математичних компетентностей і базових компетенцій у галузі науки і техніки, соціальних і громадянських компетенцій. Проект передбачав створення пакету навчальних матеріалів з педагогіки партнерства, зокрема з підтримки розвитку ключових компетенцій учнів (для I–III класів (16-годинний курс) і IV–VI класів (20-годинний курс)).

Згідно з проектом у кожній школі були визначені групи підтримки: місцева команда, до якої входили директор школи і 4 вчителі (2 вчителі молодших класів, 1 учитель математики або природознавства у IV–VI класах, 1 учитель блоку соціально-гуманітарних дисциплін).

У кожній школі на засадах педагогіки партнерства:

- створено спільні громадсько-шкільні товариства, що підтримують форми дошкільної освіти, які є привабливими для сільських дітей дошкільного віку;
- організовано соціальне партнерство як складову діяльності громадсько-активних шкіл;
- сформовано спільну інфраструктуру (спільне використання спортивних майданчиків і бібліотек, комп'ютерів та іншого обладнання);
- мобілізовано шкільні автоперевезення;
- створено аналітичний центр (опікунську раду), волонтерські загони, які скоординували діяльність шкіл регіону;

- проведено методичні семінари, конкурси, тренінги;
- проведено роботу щодо формування культури особистості, життєвої моральної позиції, взаємин співробітництва в освітньому процесі;
- використані можливості шкіл для художньо-естетичного та екологічного виховання, трудового навчання, організації туристично-краєзнавчої, фізкультурно-оздоровчої роботи з учнями.

У кожній із залучених шкіл для цілей проекту розроблено веб-сайти, де опубліковані інструктивні матеріали, презентації досягнень у роботі щодо реалізації проекту і досягнень шкіл. Сайти стали місцем спілкування з виконавцями та учасниками проекту (форуми груп вчителів, батьків, громади).

Розвиток основних засад педагогіки партнерства проходив під час планових занять (1/4 часу, витраченого на проект), а також додаткових (3/4 часу, витраченого на проект). Даний проект підтримки шкільних громад здійснено у вигляді тренінгів та Літньої школи. При чому реалізація завдань педагогіки партнерства відбувалась і на рівні районних управлінь освіти, де проводились навчання та заходи з моніторингу. У рамках проекту проведено підсумковий круглий стіл «Малочисельна школа Карпатського регіону. Інноваційні підходи до функціонування та перспективи розвитку», на якому окреслено подальші кроки.

Дослідження формувало основи педагогіки партнерства, надаючи інформацію та пропозиції щодо можливих змін для підтримки впровадження системи ключових компетенцій у майбутньому. На основі проведеної роботи нами розроблена Модель реалізації педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору (рис. 1).

Рис. 1. Модель впровадження педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору

Проведене дослідження щодо впровадження ідей педагогіки партнерства у школах Карпатського освітнього простору показало, що співпраця громади, батьків, учнів, учителів будувалась на головних аспектах: спокій, відкритість до людей, віра у власну справу і цінності, готовність витратити свій час.

Під час взаємної роботи ми використовували принцип трикутника, який полягав у відповідальності кожного учасника за свою частину роботи. Кожен учасник проекту був рівноправним партнером.

Результати проведеного емпіричного дослідження за розробленою програмою засвідчили позитивні зрушення. На початку проведеного сфокусованого інтерв'ю ми отримали такі результати (рис.2):

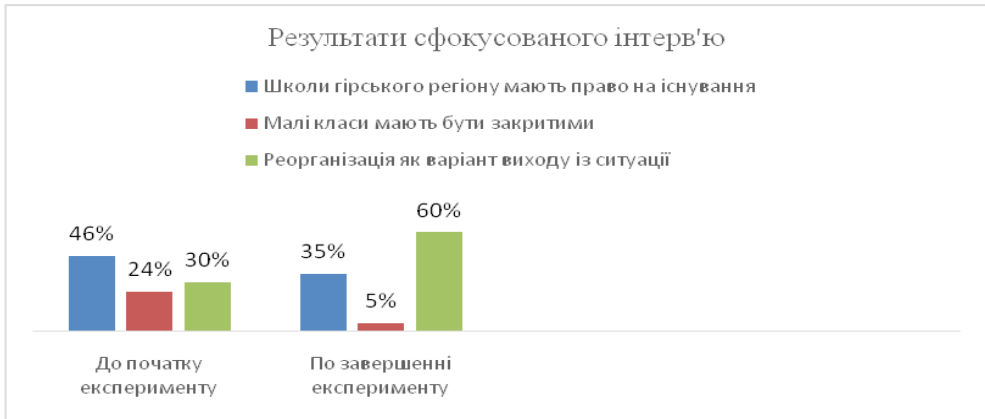

Рис. 2. Результати сфокусованого інтерв'ю

Узагальнення цих показників демонструє, що в результаті проведеного дослідження зростає не лише розуміння проблеми, а й виникає потреба і бажання змінювати її. Після проведеної роботи частка тих, хто обрав реорганізацію як варіант порятунку школи, зросла на 14%.

Також, як результат впровадження педагогіки партнерства, зросли соціальна активність, оптимізм, виробились навички лідерської позиції. Такі тенденції є достатньо позитивними.

Результати проведеного SWAT-аналізу показали, що у контексті реформування шкільної освіти в Україні проблема функціонування шкіл Карпатського освітнього простору є доволі значною. Результати SWAT-аналізу подано на рис. 2, рис.3.

Рис.2. Результати SWAT-аналізу

Рис. 3. Результати SWAT- аналізу

Як видно з діаграм, сильні сторони у впровадженні педагогіки партнерства вбачають 72% респондентів і лише 18% - слабкі сторони цього процесу. Щодо наслідків реалізації ідей педагогіки партнерства, то у своїй більшості (86%) переважають позитивні зміни у впровадженні педагогіки партнерства.

Отже, проведені дослідження щодо впровадження педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі дозволило виявити позитивну динаміку. Отримані дані співпадають із даними дослідників Карпатського регіону [7]. Разом із тим, у сучасній науці та педагогічній практиці лише розпочалося впровадження ідей нової української школи, у тому числі і педагогіки партнерства, у практику освітньої діяльності. Тому очікуємо подальшого розвитку даної тематики.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В умовах Карпатського освітнього простору результативним є використання педагогіки партнерства задля збереження шкіл гірських регіонів. Педагогіку партнерства в умовах Карпатського освітнього простору визначимо як якісну характеристику, засновану на співпраці громадськості, учителів та учнів, що відображає поліфункціональність діяльності всіх структур впливу і забезпечує ефективне виконання функціональних обов'язків у зоні відповідальності. У структурі педагогіки партнерства виокремлено розвиваючу, мотивуючу і для учителя, і для учня, інформаційно-комунікаційну, технологічну, інтерактивну складові, а також складову успіху.

До основних принципів формування партнерської діяльності як ефективного інструменту збереження сталого та поліпшення соціально-економічного розвитку Карпатського освітнього простору віднесемо повагу до цінностей особистості, доброзичливість і позитивне ставлення до людей, взаємодію і взаємоповагу, розподілене лідерство.

Проведені соціологічні дослідження, фокусовані інтерв'ю підтвердили результативність обраних аспектів реалізації педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі, оскільки кількість респондентів, які зберегли своє позитивне ставлення до впровадження педагогіки партнерства зросло на 30%. Кількість респондентів, що вбачали негативні наслідки від впровадження педагогіки партнерства в школі зменшилася до 2%. Порівняльний аналіз результатів дослідження щодо впровадження педагогіки

партнерства дозволив дійти висновку про перспективність цього напрямку роботи. Реалізація вище визначених ідей педагогіки партнерства в умовах Карпатського освітнього простору дозволила суттєво підвищити рівні її прояву, а саме традиційне класно-урочне навчання замінити індивідуальним, розрахованим на кожного конкретного учня, враховуючи психологічні особливості; використовувати інноваційні і нетрадиційні технології навчання; реалізувати компетентнісний, диференційований, особистісно-орієнтований, індивідуальний підходи, інноваційні технології навчання (алгоритмізацію самостійної роботи учнів, технологію ситуативного моделювання, технологію розвитку критичного мислення, метод проектів, технологію колективного групового навчання, ситуацію успіху, розробленість науково-методичної, організаційної і фінансової бази, які б забезпечували процеси модернізації); структурувати предметні курси на укрупнені дидактичні одиниці; центр ваги в оцінці знань перенести на кінцеві результати; планувати суб'єкт-суб'єктні способи отримання зворотного зв'язку; пропагувати цінності українця, патріотизм, збереження високих моральних ідей.

Отже, педагогіка партнерства в умовах Карпатського освітнього має шанс на розвиток за умов співпраці органів влади, громадськості, науковців, меценатів, керівників закладів освіти, педагогічної громадськості, батьків, які через посередництво та залучення фінансів зможуть відкрити грантові програми, допомогти зберегти школу й освіту в цілому.

Використані джерела

1. Довбенко С. Реалізація педагогіки партнерства в Карпатському освітньому просторі / С. Довбенко, Ю. Москаленко // Гірська школа Українських Карпат. – 2017. – №16. – С. 34 – 40
2. Закон України «Про статус гірських населених пунктів в Україні» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://ligazakon.ua>
3. Кириченко В. Соціальне партнерство школи і сім'ї: переосмислення проблем і перспектив / В. Кириченко, Г. Ковганич // Довідник директора школи. – 2015. - №5-6. - 29 с
4. Нова українська школа: концептуальні засади реформування середньої школи // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Прокопів Л. Особливості розвитку малочисельних шкіл у зарубіжних країнах // Osobowonj, spoleczestwo, polityka : Mater. VI Międz. Konf. Nauk.-Prakt. / Podred. J. Kota. – Człkńj. 2. – Lublin: WSEI, 2017. – s.122 – 126.
6. Сайт Державної служби статистики України // [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Хрущ В. Проект «Гірська школа – відповідь на виклики часу»// Гірська школа Українських Карпат. – 2017. – №17. – С. 6 – 10
8. Cotton K. (2005) School size, school climate, and student performance. School Improvement Research Series (SIRS). [Retrieved from]. – URL: http://www.ruraledu.org/user_uploads/file/cotton.pdf
9. Samel A. Relacja z zajkż o podatkach w Szkole Podstawowej w Jkgu Probostwie. [Elektroniczneurydio]. – Dostkp: <http://opolityce.ceo.org.pl/aktualnosci/relacja-z-zajec-o-podatkach-w-szkole-podstawowej-w-legu-probostwie>
10. Jimerson L. (2006) The Hobbit effect: Why small work sinpublic schools. Washington, DC: Rural Schooland Community Trust. [Retrieved from]. – URL : <http://www.ruraledu.org/articles.php?id=2026>

References

1. Dovbenko S. Realizaciya pedagogiky` partnerstva v Karpats`komu osvith`omu prostori / S. Dovbenko, Yu. Moskalenko // Girs`ka shkola Ukrayins`ky`x Karpat. – 2017. – #16. – S. 34 – 40
2. Zakon Ukrayiny` «Pro status girs`ky`x naseleny`x punktiv v Ukrayini» [Elektronny`j resurs]. - Rezhym`m dostupu: <http://ligazakon.ua>

3. Ky'ry'chenko V. Social'ne partnerstvo shkoly` i sim'yi: pereosmy'slennyya problem i perspekty'v / V. Ky'ry'chenko, G. Kovgany'ch // Dovidny`k dy`rektora shkoly`. – 2015. - #5-6. - 29 s
4. Nova ukrayins'ka shkola: konceptual'ni zasady` reformuvannya seredn'oyi shkoly` // [Elektronny`j resurs]. – Rezhym dostupu: <https://www.kmu.gov.ua/storage/app/media/reforms/ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Prokopiv L. Osobly`vosti rozvy`tku malochy`sel'ny`x shkil u zarubizhny`x krainax // Osobowo`zh, spoieczestwo, polityka : Mater. VI Mikdz. Konf. Nauk.-Prakt. / Podred. J. Kota. – Czkhzh. 2. – Lublin: WSEI, 2017. – s.122 – 126.
6. Sajt Derzhavnoyi sluzhby` staty`sty`ky` Ukrainy` // [Elektronny`j resurs]. - Rezhym dostupu: <http://www.ukrstat.gov.ua>
7. Xrushh V. Proekt «Girs'ka shkola – vidpovid` na vy`kly`ky` chasu// Girs'ka shkola Ukrayins'ky`x Karpat. – 2017. – #17. – S. 6 – 10.
8. Cotton K. (2005) School size, school climate, and student performance. School Improvement Research Series (SIRS). [Retrieved from]. – URL: http://www.ruraledu.org/user_uploads/file/cotton.pdf
9. Samel A. Relacja z zajec o podatkach w Szkole Podstawowej w Jkgu Probostwie. [Elektroniczneaudio]. – Dostkp: <http://opolityce.ceo.org.pl/aktualnoscirelacja-z-zajec-o-podatkach-w-szkole-podstawowej-w-legu-probostwie>
10. Jimerson L. (2006) The Hobbit effect: Why small work sinpublic schools. Washington, DC: Rural Schooland Community Trust. [Retrieved from]. – URL : <http://www.ruraledu.org/articles.php?id=2026>

Довбенко С. Ю., кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры педагогики начального образования ГВУЗ «Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника»;

Прокопів Л. Н., кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры педагогики имени Богдана Ступарика ГВУЗ «Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника»

ОСОБЕННОСТИ ВНЕДРЕНИЯ ПЕДАГОГИКИ ПАРТНЕРСТВА В КАРПАТСКОМ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОСТРАНСТВЕ

В статье обосновано и охарактеризовано особенности внедрения педагогики партнерства в Карпатском образовательном пространстве как качественной характеристики, которая актуализируется в контексте современной новой украинской школы. Статья раскрывает результаты теоретического и эмпирического исследования, направленного на выявление особенностей и основных подходов к внедрению педагогики партнерства в условиях Карпатского образовательного пространства. Авторы уточняют принципы формирования партнерской деятельности, показывают результативные аспекты реализации педагогики партнерства в Карпатском образовательном пространстве основаны на сотрудничестве, общественности учителей и учеников, отражающие полифункциональность деятельности всех структур влияния и обеспечивают эффективность работы образовательного пространства в целом.

Ключевые слова: карпатское образовательное пространство; педагогика партнерства; горные школы; малочисленные школы; субъектное обучения.

Dovbenko S., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Primary Education Pedagogy of the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University;
Prokopiv L., Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Pedagogy named after Bohdan Stuparik of the Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

PECULIARITIES OF PARTNERSHIP PEDAGOGY IMPLEMENTATION IN THE CARPATHIAN EDUCATIONAL SPACE

The article substantiates and characterizes the peculiarities of partnership pedagogy implementing in the Carpathian educational space as a qualitative characteristic actualized in the modern new Ukrainian school context . The need for partnership pedagogy ideas implementing is increased by the emergence of society need for personality capable to respond to the present time challenges, the awareness of the need for educational process subjects collaborative co-operation , and competency approaches to education providing. The article reveals the results of the theoretical and empirical research aimed at revealing the peculiarities and basic approaches to the partnership pedagogy implementation in the Carpathian educational space conditions. The authors specify the main principles of partnership formation as an effective mean for maintaining sustainable and improving the socio-economic development of unique mountainous regions. The article reveals the effective aspects of partnership pedagogy implementation in the Carpathian educational space based on co-operation, the teachers and students community, reflecting the multifunctionality of all influence structures activity and ensuring the educational space work effectiveness in general.

The study used both theoretical methods, pedagogical reconstruction methods, focused interviews, representative online poll based on the LimeSurvey system, SWOT analysis of the assessment of educational institution strong and weak sides, the student's asset, parental asset, community representatives and territorial community authorities; quantitative poll of school employees, school-children's parents, residents (representative online poll based on LimeSurvey system); the research results presentation, public discussion of results, practical solutions and advice joint developments aimed at pedagogical partnership implementing in the Carpathian region schools), SWOT analysis of the assessment of educational institution strong and weak sides.

Based on partnership pedagogy requirements, we have developed a regional experimental research project "Small School of the Carpathian Region. Innovative approaches to functioning and development prospects ", that meant the creation of supporting research centers based on small mountain schools of the Carpathian educational space.

The obtained results confirmed the effectiveness of selected aspects of partnership pedagogy implementation in the Carpathian educational space. Implementation of certain ideas allowed to increase significantly the partnership pedagogy ostant level, namely to replace the traditional classroom training with individual, to use innovative and non-traditional studying technologies; to implement competent, differentiated, person-oriented, individual approaches and innovative studying technologies; to plan subject-subjective receiving feedback ways; to promote human values.

Key words: Carpathian Educational Space; pedagogy of partnership; mountain schools; small schools; subject studying.